

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie skazanego **M. Ż. (Ż.)**
w przedmiocie wydania wyroku łącznego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 lutego 2024 r.
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 25 sierpnia 2023 r., sygn. akt VI Ka 618/23
utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Bytomiu
z dnia 23 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 246/23

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego M. Ż. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego A. J. kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bytomiu wyrokiem łącznym z dnia 28 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 246/23:

1. na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k. i art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. oraz art. 87 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 23 czerwca 2020 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k. połączył skazanemu M. Ż.
2. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach o sygn. VI K 105/20, II K 104/21, II K 2371/21 i II K 1414/22 z karami ograniczenia wolności orzeczonymi w sprawach o sygn. II K 1877/21 oraz II K 1246/22 – i w ich miejsce wymierzył karę łączną 4 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy zatrzymania oraz kary dotychczas odbytej w ramach wyroku łącznego;
4. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. pozostałe rozstrzygnięcia w podlegających łączeniu wyrokach pozostawił do odrębnego wykonania;
5. rozstrzygnął o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;
6. zwolnił skazanego od podnoszenia kosztów postępowania i obciążył nimi Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy w Katowicach – po rozpoznaniu apelacji prokuratora (na korzyść skazanego) i obrońcy – wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2023 r., sygn. akt VI Ka 618/23, utrzymał w mocy ww. wyrok łączny oraz orzekł o kosztach procesu.

Kasację od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach wniósł obrońca skazanego, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Skarżący zarzucił:

1. rażące naruszenie art. 86 § 4 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku do dnia 24 czerwca 2020 roku przy uwzględnieniu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 kwietnia 2019 roku, sygn. akt K 14/17, w którym Trybunał stwierdził niezgodność art. 86 § 4 k.k. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wyłącznie w zakresie w jakim przepis ten różnicuje sytuacje osób, wobec których zastosowanie miała już wcześniej instytucja kary łącznej od osób, do których ta instytucja zastosowania nie miała, w ten sposób, że umożliwia w stosunku do tej pierwszej kategorii podwyższenie

dolnej granicy kary łącznej, a także orzeczenie kary rodzajowo surowszej, tj. kary 25 lat pozbawienia wolności;

2. rażące naruszenie art. 85a k.k. poprzez niezastosowanie wobec skazanego zasady pełnej absorpcji.

Zarzucając powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na zaprezentowane przez obrońcę stanowisko, wniósł o oddalenie wniesionej kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego cel stanowi eliminacja z obiegu prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi uchybieniami, mogącymi wywrzeć wpływ na treść orzeczenia. Skuteczny zarzut kasacyjny musi więc wskazywać na naruszenie znaczącej rangi, nie może zaś stanowić polemiki z niesatysfakcjonującym strony rozstrzygnięciem sądu drugiej instancji. Z uwagi na wyjątkowy charakter kasacji, strona może ją wnieść jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt II KK 58/18).

Autor kasacji w pierwszej kolejności podniósł zarzut obrazy prawa materialnego powiązany z wadliwą interpretacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 kwietnia 2019 r., sygn. K 14/17. Zarzut ten stanowił powielenie treści apelacji wniesionej na korzyść skazanego, a problematyka w nim przedstawiona była przedmiotem oceny sądu odwoławczego, który odniósł się do istoty tego zarzutu i w sposób dostateczny wyjaśnił przyczyny jego nieuwzględnienia. Wypada podkreślić, że kasacja winna być skierowana przeciwko orzeczeniu sądu odwoławczego, które wydane zostało na skutek rozpoznania zwykłego środka zaskarżenia (art. 519 k.p.k.), a celem postępowania kasacyjnego nie jest i nie może być powielanie kontroli odwoławczej. Oceniając z nakreślonej perspektywy treść kasacji obrońcy skazanego, stwierdzić należy, że omawiany zarzut nie spełnia

wymogów, jakimi powinien charakteryzować się zarzut kasacyjny. Obrońca – mimo, że formalnie zaskarżył wyrok sądu okręgowego – nie sformułował w omawianym przedmiocie zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. lub art. 457 § 3 k.p.k., zaś w uzasadnieniu tego środka odwoławczego, powtórzył w istocie argumenty przedstawione uprzednio w apelacji. Już ten stan rzeczy wskazuje, że wniesiona kasacja nie może być uwzględniona, gdyż skierowana została przeciwko wyrokowi sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy nie stosował przecież przepisów prawa materialnego, które regulują wymiar kary łącznej, toteż nie mógł dopuścić się naruszenia prawa materialnego.

Niezależnie od powyższej konkluzji należy stwierdzić, że sąd *ad quem* – na skutek apelacyjnego zarzutu wystąpienia względnej przyczyny odwoławczej z art. 438 pkt 1a k.p.k. – skontrolował zgodność rozstrzygnięcia wyroku łącznego z przepisem art. 86 § 4 k.k. (obowiązującego do dnia 24 czerwca 2020 r.) i dokonał tego w kontekście zakresowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 kwietnia 2019 r., sygn. K 14/17. Wynik tej kontroli jasno wskazuje, że wymiar orzeczonej kary łącznej utrzymany został w ustawowo przewidzianych granicach kary łącznej z uwzględnieniem istoty rzeczonego wyroku sądu konstytucyjnego, stąd też sąd odwoławczy finalnie nie stwierdził obrazy prawa materialnego. Tego stanu rzeczy nie zakwestionowano zarówno w apelacji, jak też w kasacji. Natomiast uwydatniona przez skarżącego kwestia sposobu ustalenia górnej granicy kary łącznej w zestawieniu z ww. wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (dalej: TK), nie jest tak oczywista, jak próbuje przedstawić to autor kasacji. Już tylko pobieżna analiza orzecznictwa i doktryny w tym przedmiocie pozwala odnotować rozbieżne poglądy (zob. m.in. wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 7.11.2019 r., II Ka 341/19, LEX nr 2747551; wyrok SA w Krakowie z 17.09.2019 r., II AKa 31/19, LEX nr 3276688; J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Wyd. 5, Warszawa 2021; B. Nita-Światłowska, Orzekanie kary łącznej w wyroku łącznym po zmianach normatywnych spowodowanych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 18.04.2019 r., K 14/17, PS 2020, nr 2, s. 47-60; M. Cichoński, Orzekanie kary łącznej w wyroku łącznym po zmianach normatywnych spowodowanych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 18.04.2019 r., K 14/17. Uwagi polemiczne do artykułu SSA dr hab. B. Nity-Światłowskiej, PS 2022, nr 2, s. 92-103.). W tym aspekcie

należy odwołać się do przyjętego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, że w sytuacji, gdy interpretacja konkretnego przepisu nie jest jednolita, a orzekający w sprawie sąd opowie się za jednym z konkurencyjnych poglądów, nie może być uznany za zasadny i skuteczny zarzut obrazy prawa materialnego, choć relewantna w tym względzie pozostaje konieczność dostatecznego uzasadnienia przyjętego przez sąd stanowiska. W tym wypadku nie można skutecznie zarzucić organowi sądowemu, że rażąco naruszył ten rozbieżnie interpretowany przepis prawa materialnego, jako że każdy sąd, zgodnie z zasadą samodzielności jurysdykcyjnej (art. 8 k.p.k.), ma prawo i obowiązek samodzielnie rozstrzygać zagadnienia prawne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r., IV KK 49/16; tak też w ww. postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015 r., III KK 313/14). Z analizy uzasadnienia wyroku łącznego wydanego w niniejszej sprawie wynika, że sąd rejonowy dokonał akceptacji określonego stanowiska doktryny – sformułowanego po stwierdzeniu przez TK niezgodności art. 86 § 4 k.k. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP – w przedmiocie łączenia kar w sytuacji, gdy przynajmniej jedną z kar podlegających takiemu łączeniu jest już orzeczona kara łączna. Choć uzasadnienie wyroku łącznego w tym zakresie nie stanowiło rozbudowanego wyводу, to jednak odpowiadało prezentowanemu w doktrynie i orzecznictwie pogładowi prawnemu. Jak już wskazano, nie można jednak uznać, aby przyjęta w niniejszej sprawie wykładnia prowadziła do rażącego naruszenia prawa materialnego. Samo zaś uzasadnienie podniesionego zarzutu kasacyjnego sprowadzało się w istocie do prostego przeciwstawienia odmiennego poglądu niż przyjęty w wydanym wyroku łącznym. Skarżący – poza podkreśleniem, że forsowane przez niego stanowisko byłoby korzystniejsze dla skazanego – nie wykazał skutecznie jakichkolwiek błędów w rozumowaniu organu sądowego, jak też nie podniósł zarzutu, że ustalony stan faktyczny nie pozwala na odwołanie się do przyjętego stanowiska, względnie nie dostarczył nowych argumentów prawnych, choćby przytaczając argumenty zawarte w orzeczeniach sądów lub publikacjach komentatorów, którzy prezentują odmienny pogląd. Nadto, zaakcentować trzeba, że ustawodawca, określając podstawy kasacyjne, *expressis verbis* wskazał, iż naruszenie prawa, o jakim mowa w art. 523 § 1 k.p.k., winno mieć nie tylko charakter rażący, lecz nadto ma ono mieć „istotny” wpływ na treść orzeczenia,

czego nie wymaga się przy zwyczajnej kontroli odwoławczej (art. 438 k.p.k.). O istotnym wpływie rażącego naruszenia prawa na treść zaskarżonego orzeczenia, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., można mówić jedynie wówczas, gdy możliwe jest wykazanie, że kontestowane rozstrzygnięcie byłoby w zasadniczy sposób odmienne od tego, które w sprawie zostało wydane. Stąd też, przyjmując nawet w niniejszej sprawie zasadność stanowiska forsowanego przez autora kasacji, nie sposób uznać, aby w następstwie jego zastosowania doszło do złagodzenia wymiaru kary łącznej. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę przytoczone w uzasadnieniu wyroku łącznego okoliczności negatywne, które sąd uwzględnił motywując wymiar orzeczonej kary łącznej, jak też argumentację sądu odwoławczego, w której wykazano niezasadność apelacyjnego zarzutu rażącej niewspółmierności kary. Natomiast autor kasacji całkowicie zaniechał wykazania, że podniesione przez niego uchybienie mogło istotnie wpłynąć na treść zaskarżonego orzeczenia.

Również drugi zarzut kasacyjny skarżący skierował przeciwko wyrokowi sądu pierwszej instancji, albowiem w omawianym przedmiocie zaniechał jego powiązania z rewizją standardów kontroli odwoławczej, o których mowa w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Abstrahując nawet od tej kwestii, należy stwierdzić, że treść tego zarzutu (pozostawionego zresztą bez głębszego rozwinięcia w uzasadnieniu kasacji) wskazuje, że skarżący pod pozorem naruszenia prawa materialnego ponowił apelacyjny zarzut rażącej niewspółmierności kary, który był przedmiotem rozważań sądu odwoławczego. Samego zaś wartościowania dyrektyw wymiaru kary poprzez akcentowanie celów wychowawczych (bowiem do tego sprowadzał się przedmiotowy zarzut) nie sposób postrzegać w płaszczyźnie naruszenia prawa materialnego, a jedynie w kategoriach zarzutu niewspółmierności kary, a zatem zarzutu niedopuszczalnego – co do zasady – na gruncie postępowania kasacyjnego.

Konkludując, kasację wywiedzioną w niniejszej sprawie należało uznać za oczywiście bezzasadną – i w konsekwencji oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

Ustalając wysokość wynagrodzenia należnego obrońcy z urzędu w niniejszej sprawie – w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2023 r. (SK 53/22) – należało zastosować stawki przewidziane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 – t.j. z dnia 20.09.2023 r.). W konsekwencji, wysokość wynagrodzenia obrońcy (za sporządzenie i wniesienie kasacji) ustalono w oparciu o przepisy § 11 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia, przyjmując jednocześnie, że w przypadku udzielenia pomocy prawnej z urzędu kwota ta podlega powiększeniu o aktualną wartość podatku od towarów i usług.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[ał]